

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et Salvatoris Nostri

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. V. Theologiarum Virtutum quoque Fructus ex eodem horto decerpi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53753)

exemplo ac lege vivatis. Sic antea Herodes quoque Christum quæsierat, quem occideret: Ergo jure nobis responderi potest: Jesum quæritis, finite hos abire. Si Christum, si Ecclesiæ, si Reipublicæ commodum quæritis, nolite divitias sectari, nolite consanguineos & amicos tantum vestros evehere, ac locupletare, nolite eò libentiùs accurrere, ubi reditus majores sint, non ubi fructus uberior, Christum tenete, finite hos abire. Discamus nos hanc veram esse prudentiam, Christum unum tenere, ac domum nostram ducere, non damnandum, sed vindicem salutis nostræ colendum, amandum, & observandum semper; at reliqua omnia sinamus abire, quò velint.

CAPUT V.

Theologicarum Virtutum quoque Fructus ex eodem horto decerpi.

Qui autem tradidit eum, dedit illis signũ dicens: quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, & confestim accedens ad Jesum dixit: Ave Rabbi.

Matth.
v. 48.

K 3

& oscu.

& osculatus est eum, dixitque Jesus; ami-
 ce, ad quid venisti? Tunc accesserunt, &
 manus injecerunt in Jesum, & tenu-
 runt eum. Hanc sacræ narrationis par-
 tem, qua Jesus capitur, virtutibus Theo-
 logicis congruenter aptabimus: quippe
 alijs virtutibus Dominus quæritur, his
 capitur ac tenetur. Quis autem Om-
 nipotentem facile tenere possit? non
 est satis unum adhibere funiculum, tripli-
 ci vinculo opus est; nam *funiculus*
triplex difficile rumpitur. Fide igitur,
 Spe & Caritate Dominus tenetur. O il-
 los felices, qui tam beatâ prædâ potiuntur!
 sed licet hæc tria requirantur, non capi-
 tur tamen Dominus, nisi Caritate. *Quem-*
cumque osculatus fuero, inquit, ipse est,
tenete eum. Contemplemur has virtutes
 in ipsis Judæorum sceleribus, & hæc geni-
 mina viperarum meditatione concisa in
 salutarem nobis vertamus adversus vene-
 na medicinam. Nam quemadmodum
 Crux, quæ Domino acerba & noxia fuit,
 nobis est salutaris atque utilis, ita hæc
 omnia, quæ in ipsum facta sunt, è Jesu
 corpore ac præsentia virtutem accepe-
 runt,

runt, quâ possint nobis meditantibus non una ratione prodesse. Primum igitur Fide Dominus tenetur. Plura alia Fidei documenta hic hortus Gethsemani habet, sed maxima, quæ circa Petrum facta sunt. Etenim Tres Apostoli, qui Christum Dominum propius secuti sunt, tres Virtutes Theo'ogicas designant. Sicut in octo reliquis, qui remotius sunt relictæ, quatuor Moraliû, totidem Christianarum virtutum, quas adnotavimus, possumus imaginem agnoscere. Nam illæ, remotiores sunt; tolæ Theologicæ Deum attingunt. Petrus igitur Fidei, Jacobus Spei, Joannes Caritatis est symbolum. Petrum Dominus paulò antè monuerat. *Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem oravi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Hic possumus duo contemplari. Primum, Christum Dominum elegisse Petrum ejusque Successores, in quibus Fides non deficeret, & à quibus reliqui omnes fideles confirmarentur. Quod ideo factum est; quia futurum erat, ut Satanas cribra-

Luc. 12.
v. 31.

ret Ecclesiam, id est, auctor esset schismatum, quibus paleæ se à tritico segregarent; ille igitur semper inter grana Christi erit, ipsique conjunctus, qui se grano frumenti comparavit, qui cum Petro fuerit; qui verò ab eo discesserit, inter paleas erit sempiterno igne comburendus. Quo loco Dei consilium mirabimur, qui Fidei totius ædificium in hoc homine fundare voluerit, quem post se constituit secundarium Ecclesiæ fundamentum, quod fieri debere nulla ratio suadebat humana; nam neque Petrus inter Apostolos erat natu maximus, neque vocatione primus, neque sapientiâ consultissimus, neque genere nobilissimus, cùm eò prior ætate & vocatione esset Andreas, nobilior Joannes, ditior Matthæus, sapientior Bartholomæus, si fuit idem qui Nathanael. Sed ut disceremus, res fidei non æstimandas esse ratione, sed voluntate credendas, ejusmodi Magistrum omnibus præfecit, in quo eligendo quid secutus esset, nulla humana ratio appareret. Certè postquam eum se negaturum prædixit, addidit promissionem Fidei in eo fundandæ, quæ nunquam esset

esset defectura : Ut sciremus , eum Salva-
toris clementia & beneficio , non suo
merito consecutum esse , ut , qua in re lap-
sus esset , hoc est in fidei confessione , in ea
ceteris præficeretur : ut *ubi abundavit Rom. 8.*
peccatum , superabundaret & gratia (ni- *v. 20.*
hil interea præclaræ illi confessioni detra-
himus , quâ prope Cæsaream Philippi pri-
mus Christi divinitatem promulgaverat ,
sed illud quoque gratiæ fuerat) Illud vide-
tur maximè Domino placere potuisse in
Petro , quòd adeò humilis fuerit , ut se in-
dignum putaret , qui cum Domino in ea-
dem navi esset. *Exi , aiebat , à me Domi-*
ne , quia homo peccator sum. Ex quo tem-
pore statim ei Dominus non obscurum
indicium dedit sublimis hujus electionis.
Quem enim humillimum vidit , eum puta-
vit fidei suæ docendæ fore aptissimum.
Quemadmodum Phariseis dictum est :
Quomodo potestis credere , qui gloriam *Ioan. 5.*
ab invicem accipitis ? ità Petrus , qui non *v. 44.*
sectabatur suam gloriam , Fidei præses &
magister factus est. Alterum , quod intue-
bimur , hoc erit : Fidem nostram instar
Petri humilem , sollicitam , Christi aman-

Ioan. 9.
v. 68.

tem esse debere, quæ nunquam ab eo discedat, dicatque: *Domine, quò ibimus?* *verba vite aeternæ habes.* Deinde, siquid in nobis turbetur aut decidat, si tentatione ingruente aliqua virtus aliquid patiatur, constantia, patientia, obedientia, parsimonia, Petrum debere confirmare fratres suos, hoc est, debere nos verti ad Fidei principia, & ex his restituere & reficere, quidquid tentationis impetu dejectum, ac deturbatum est. Etenim cùm cogitamus, quæ nos præmia mancant, quæ supplicia nobis Deus comminetur, quæ præcepta det, quibus & auxilijs juvet, & exemplis instruxerit, nihil est, quod non confirmetur in nobis ac restituatur. Illud quoque considerandum est, quòd Apostolis dormientibus solum Petrum Dominus reprehendit. *Simon dormis? Non potuisti unâ horâ vigilare mecum?* Nam revera quæcumque in nobis virtus dormiat, necesse est, simul cum ea dormiat fides; hæc igitur prius excitanda est, deinde per eam reliquæ. Postremo neque illud omittendum: Petrum à Domino reprehendi, quòd vim & arma tentaverit: in quo illud cogitare

tare possumus, Fidei propriam esse obedientiam; non oportere aciem ingenij, quam gladij nomine significari putamus, liberè circumvibrare. Christum Legiones Angelorum tuentur ac defendunt; cave putes, sine tui ingenij gladio, sine ictibus & vulneribus veritatem non posse defendi. Non amat Christus temerarias ingenij vibrationes, vult acutiora quæque ingenia vaginâ modestiæ contineri. Hæc aliâque in Petro contemplabimur, quæ Fidem nostram instruant, qui cum Simon, id est Audiens vel Obediens diceretur, & *filius Joannis*, id est Gratiae, vel, ut aliter idem nomen scribitur, *Jonæ*, id est, Columbæ esset, à Christo dictus est Petrus, id est, Petra. Nam fides ex auditu & obedientia gratiæ ac Spiritus sancti operatione concipitur, firmitatem autem & perseverantiam accipit à Christo Domino, cui velut petra adhæret. Nunc Spei fructum ex horto Gethsemani decerpamus: hunc etiam facilè nobis hic sacer hortus dabit, nec diu vel anxie quærendus erit. Etenim cum Spei præcipuus actus sit Oratio; Spes enim est, quæ nobis De-

um

um proponit, tanquam unum, à quo cuncta bona expectemus & expetamus; expetimus autem orando: ubinam melius aut plenius docemur orare, quam hinc? ubi necessitas orationis aut gravioribus verbis indicatur à Domino, aut exemplis clarioribus demonstratur? Adversus omnia mala, quæ nobis ingruere possunt, hoc unum præsidium nobis discedens ex hoc mundo Dominus reliquit: Orate, hoc est, in Deo spem vestram defigite, ejusque virtutis ætæ exercete, bona omnia ab eo petentes, qui bonorum largitor est omnium. Quòd autem in horto Dominus uno verbo dixit: Orate; hoc in sermone post cænam pluribus edocuerat. Nam & in eo atque in Patre spem omnem ponendam docuerat: *Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Creditis in Deum, & in me credite: & eos ad vitæ æternæ expectationem erexerat: Vado parare vobis locum. & si abiero, & paravero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum: & dixerat, omnia eos à Patre, quæ ejus nomine peterent, accepturos. Siquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.*

Petite,

Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Denique illud addiderat ad summam spei: *In mundo pressuram habebitis, sed confidite, ego vici mundum.*

Hæc simul omnia uno verbo ijs in memoriam redegit, cum in horto monuit, nihil aliud, nisi orandum esse, *Orate.* Sed quemadmodum Fidem in Petro contemplati sumus, ita in Jacobo spem contemplemur. Primum Jacobi nomen, quod à Calcaneo ducitur, voce Hebraica; nam hostis antiquus calcaneo insidiatur hominum, dum eis suadet, spem suam alibi quam in Deo ponere; calcaneo enim totum corpus innititur, spe tota vita omnesque actiones sustententur; calcaneo tamen corpus cadit, Spe vulnerata concidunt actiones nostræ, nihilque erectum, nihil est firmum & constans. Jacob Latine dicitur supplantator; spes enim divina spem omnem humanam supplantat, sicut Jacob fratrem Esau supplantavit. *Spes nostra igitur firma sit in Deo, ut canere possimus: Statuit super petram pedes meos.* Contemplemur & alterum nomen Jacobi, quod Joanni ejus fratri cum eo commune

2. Cor. I

v. 7.

Psal. 39.

v. 3.

mune fuit, ut vocarentur Boanerges, id est, filij tonitru. Quid hoc aliud significat, nisi Spem & Caritatem in fidelibus tonitru voce concipi? dum Concionatorum externis admonitionibus & internâ Spiritûs Sancti vocatione ad spem omnem amorémque in Deo ponendum excitantur. Jacobus primus Apostolorum moritur, Joannes verò non moritur: sal-
Ioan. 21. tem hic *sermo exijt inter fratres, quia di-*
v. 23. *scipulus ille non moritur.* Nam spes in
1. Cor. 13 brevi hac vita erit tantùm, *Caritas verò*
v. 10. *nunquam excidet.* Denique post Christi mortem Herodes Jacobum occidit, Petrum apprehendit, sed ab Angelo ereptum necare non potuit. Post gratiæ & caritatis amissionem diabolus etiam spem sæpe in fidelibus interficit, suadens, ut in rebus humanis & perituris spem suam collocent; quod ubi assecutus est, fidem quoque persequitur, occisurus, nisi prodigiò eripiatur ac servetur. Hæc aliâque cum in Jacobo inspexerimus, & Spem nostram unâ cum eo in horto jacentem, ac sopitam crexerimus, atque excitaverimus, ad Joannem transgrediemur, qui

qui Caritatem significat. Nam & cognomine vocatus est *Discipulus ille, quem diligebat Jesus*, & super pectus Domini recubuit, in quo caritas regnat & quiescit. Hic ille discipulus est, qui unus retulit nobis supremum Christi Domini testamentum, quod discipulos suos caritatis suae reliquit haeredes. *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos*: in hoc ergo Caritatem intuebimur, & omnia, quae de eo in sacris litteris narrantur, facile de Caritate intelligemus. Hic dicitur fuisse Sponsus in Cana Galilaeae, sed nuptias reliquisse, & secutus esse Dominum. Nam noster amor, qui prius terrenae voluptati nupserat, eam repudiata se Christo addicit. Hic dixit Ostiariae, & introduxit Petrum; quia dilectio fidem praecedit, cum voluntas pia affectione praecipitata, ijs, quae dicuntur, praestat assensum. Hic Matrem Domini accepit in sua, & ab ea pro filio est habitus; quia Caritate sic anima perficitur, ut in Christum transformetur. *Vivo*, agebat ille, *jam non ego, vivit verò in me Christus*: & cum B. Virgo sit Mater pulchrae dilectio-

*Ioan. 21.
v. 7.*

*Ioan. 15.
v. 12.*

*Ioan. 2.
v. 1.*

*Ioan. 18.
v. 16.*

*Ioan. 19.
v. 27.*

*Gal. 2.
v. 20.*

dilectionis, non poterat non Mater esse Jo-
annis. Hic denique est, qui ad monu-
mentum præcurrit citius Petro, sed in-
troivit post Petrum, quia in mysterijs
Christi Domini indagandis, caritas est ar-
dentior, fides diligentior; & illa hanc præ-
venit sollicita inquisitione, hæc illam ac-
curata inspectione. Ubi simul hæc omnia
contulerimus, & ad nos revocare studue-
rimus, plurima occurrent, quibus nostra
Fides, Spes, Caritas instruatur. Præcipue
autem cum Christum Dominum videri-
mus osculo prodi, quis non ingemiscet,
in hominibus tam sæpè id fieri, ut Cari-
tatis obtentu Christus prodatur in fratre?
Nos verò sanctæ caritatis osculo Domino
ac Deo nostro adhærere cupiemus, eum-
que hisce tribus virtutibus ita cordi no-
stro alligare, ut nulla unquam
vis eum nobis possit eripere.

